

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 26/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Gergelym Pšenákom, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 4 Pp 31/2016 z 9. septembra 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 Tos 111/2016 z 27. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. januára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 Pp 31/2016 z 9. septembra 2016 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) v spojení s uznesením Krajského

súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tos 111/2016 z 27. októbra 2016 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením z 9. septembra 2016 žiadosť sťažovateľa o podmienenečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorú odôvodnil tým, že vykonal už dve tretiny uloženého trestu, viackrát svoje konanie oľutoval, preukázal polepšenie a tiež poukázal na svoje rodinné pomery (starostlivosť o štyri maloleté deti, o ktoré sa stará družka), zamietol. Sťažnosť sťažovateľa podaná proti uzneseniu okresného súdu bola uznesením krajského súdu z 27. októbra 2016 zamietnutá.

3. Sťažovateľ namieta, že uznesením okresného súdu, ako aj uznesením krajského súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené ústavou, pretože napriek tomu, že boli splnené formálne, ako aj materiálne predpoklady jeho podmienenečného prepustenia, všeobecné súdy sa s nimi nedostatočne vysporiadali a jeho žiadosť bezdôvodne zamietli. Sťažovateľ tiež uviedol, že okresný súd rozhodol o jeho žiadosti po uplynutí zákonnej 60-dňovej lehoty.

4. Sťažovateľ na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Právoplatným uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 4Pp/31/2016 zo dňa 09.09.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1Tos/111/2016 zo dňa 27.10.2016 boli porušené práva sťažovateľa... uvedené v článku 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Okresného súdu Levice sp. zn. 4Pp/31/2016 zo dňa 09.09.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1Tos/111/2016 zo dňa 27.10.2016, na základe ktorých bola zamietnutá žiadosť o podmienenečné prepustenie z trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ]...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

7. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nespĺňajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávneným subjektom, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Sťažovateľ porušenie svojich označených práv vidí v nedostatočnom vysporiadaní sa všeobecných súdov konajúcich v jeho veci s formálnymi a materiálnymi podmienkami jeho podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré boli v jeho prípade naplnené, napriek tomu bola jeho žiadosť o podmienené prepustenie zamietnutá.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením okresného súdu

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľov je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

10. V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, teda mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

11. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením krajského súdu

12. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy je ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

13. Ústavný súd pri posúdení námietok sťažovateľa sústredil svoju pozornosť na relevantnú právnu úpravu, teda na zodpovedanie otázky, či rozhodnutie krajského súdu malo dostatočnú oporu v relevantnej právnej úprave a či bol sťažovateľovi poskytnutý náležitý a zároveň ústavne konformný výklad aplikovanej právnej úpravy, ako aj na to nadväzujúce dostatočné zdôvodnenie prijatých záverov.

14. Krajský súd v namietanom uznesení, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti, dôvodil takto:

„Na podklade zabezpečeného spisového materiálu, výsluchu odsúdeného a ostatného dôkazového materiálu na verejnom zasadnutí správne zistil, že odsúdený splnil len formálnu podmienku podmienčného prepustenia, čiastočne materiálnu podmienku – preukázaním určitého polepšenia a snahy po náprave, nesplnil druhú materiálnu podmienku – prognózu vedenia riadneho života v skúšobnej dobe, ktorá je u neho nepriaznivá aj podľa záverov hodnotenia z výkonu trestu odňatia slobody.

V odôvodnení napadnutého uznesenia súd I. stupňa podrobne poukázal na fakty zistené ohľadne osoby odsúdeného, i ním vedeného predchádzajúceho života, vrátane súdnych postihov. Práve na základe rozboru predchádzajúcich odsúdení dospel k správneému záveru o nepriaznivej prognóze. U odsúdeného ani hrozba trestom odňatia slobody mu nezabránila v spáchaní úmyselnej trestnej činnosti.

K sťažnostným námietkam odsúdeného nadriadený súd uvádza, že rodinné, osobné ani zdravotné dôvody, nie sú zákonnými dôvodmi – podmienkami pre podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Ani s nedodržaním zákonnej 60 dňovej lehoty na rozhodnutie zákon nespája žiadne účinky v tom smere, že by to znamenalo automatické vyhovie žiadosti. V tejto súvislosti nadriadený súd zo spisu zistil, že súd I. stupňa určil termín verejného zasadnutia už na deň 21.07.2016, ktoré sa nekonalo z dôvodu ospravedlnenia obhajcu odsúdeného.

S poukazom na uvedené zistené fakty nadriadený súd nezistil žiadne dôvody, na základe ktorých by bolo možné konštatovať nesprávnosť alebo nezákonnosť napadnutého uznesenia a preto sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol.“

15. Ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, podľa ktorého súd môže odsúdeného podmienčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného

trestu odňatia slobody. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

16. Ako vyplýva zo znenia dotknutej právnej úpravy, predpokladom vyhovievania žiadosti odsúdeného je súčasné splnenie dvoch vzájomne sa prelínajúcich podmienok. V prvom prípade ide o úspešnosť resocializačného programu realizovaného u osoby odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, čo však samo osebe pre podmiennečné prepustenie nie je postačujúce, pretože právna úprava vyžaduje, aby bol v nadväznosti na to súčasne splnený predpoklad vedenia riadneho života odsúdeným v budúcnosti.

17. Z obsahu odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd síce konštatoval pozitívnosť resocializačného procesu realizovaného u sťažovateľa vo výkone trestu odňatia slobody, no na druhej strane poukázal na predchádzajúci život sťažovateľa vrátane predchádzajúcich postihov, ktoré vylúčili dostatočnú záruku sociálne vyhovujúceho správania sťažovateľa v budúcnosti.

18. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd sťažovateľovi dostatočne jasne vysvetlil zákonné podmienky, splnenie ktorých sa vyžaduje pre podmiennečné prepustenie. Skutkové závery prijaté krajským súdom sa podľa názoru ústavného súdu pohybovali v takto vymedzenej zákonnej línii a súčasne mali dostatočný základ vo vykonanom dokazovaní. Právny záver rozhodnutia krajského súdu o nesplnení podmienok pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má oporu v logicky zdôvodnených skutkových záveroch, ktoré nijako nepopierajú obsah a zmysel aplikovanej právnej úpravy.

19. Ústavný súd reagujúc na argumentáciu sťažovateľa v súvislosti s nedodržaním lehoty 60 dní na rozhodnutie o podmiennečnom prepustení uvádza, že samotné rozhodnutie o návrhu po uplynutí lehoty 60 dní od jeho podania v zmysle § 415 ods. 3 Trestného poriadku neznamena automaticky aj porušenie základného práva, pokiaľ konajúce súdy mali dostatočný dôvod ospravedlňujúci odročenie rozhodnutia na termín presahujúci uvedenú

lehotu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na zmarenie verejného zasadnutia nariadeného na 21. júl 2016 zo strany obhajcu sťažovateľa, ktoré zdôraznil aj krajský súd.

20. Ústavný súd zastáva názor, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu nevybočuje z limitov vyvoditeľných čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Sťažovateľ v petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný, namieta aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy.

22. Keďže sťažovateľ aj napriek tomu, že je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), svoju sťažnosť v časti, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, konkrétne neodôvodnil. Sťažnosť sťažovateľa v tejto časti teda neobsahuje kvalifikované odôvodnenie, a preto nespĺňa ani podstatnú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

23. Ústavný súd už viackrát vyslovil, že nedostatok odôvodnenia sťažnosti má významné procesné dôsledky. Je totiž základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Subjektívny názor sťažovateľa o porušení ním označených práv nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 359/08).

24. V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd opätovne uvádza, že podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky

právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (obdobne II. ÚS 117/05, III. ÚS 304/08).

25. Ústavný súd preto na základe uvedeného rozhodol o odmietnutí sťažnosti sťažovateľa v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

26. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2017